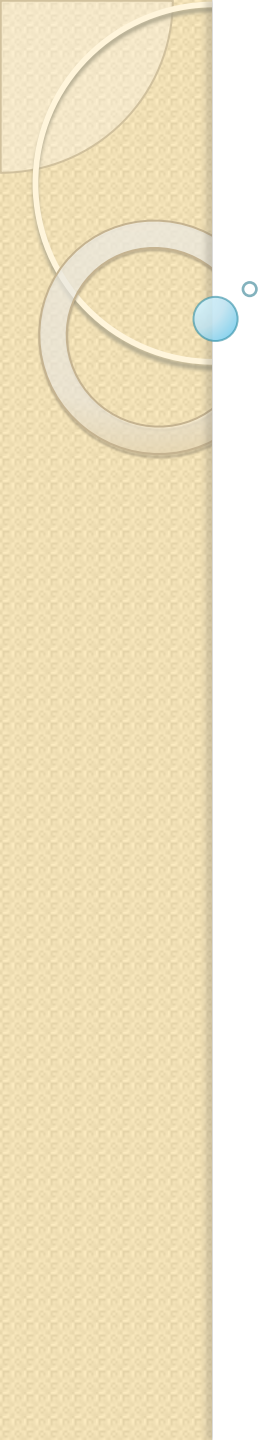

**Україна в боротьбі за
збереження державної
незалежності
(1918–1921 рр.) І частина**

План

- 1) Брестський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу.
- 2) Конституція УНР. Гетьманський переворот. Українська Держава.
- 3) Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР).
- 4) Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Акт Злуки УНРта ЗУНР.
- 5) Прихід до влади Директорії.

Брест-Литовський мирний договір — мирна угода між Українською Народною Республікою з одного боку та Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною і Болгарією з другого, підписаний 2 січня (9 лютого) 1918 у Бересті (Бресті, Брест-Литовську); перший мирний договір у Першій світовій війні 1914-18. Став наслідком одного з етапів переговорів у Брест-Литовську, загальним підсумком яких був вихід Росії з Першої світової війни.

In Brest Litowsk.
Mitglieder der Ukrainischen Delegation
im Gespräch mit deutschen Offizieren.

Въ Брестъ - Литовскъ
Представители Украины въ разговоръ
съ германскими офицерами.

Згідно з Брестським миром усі чотири держави центрального блоку визнали незалежність і самостійність України, яка стала повнокровним суб'єктом міжнародного права. Західні межі УНР було встановлено по довоєнних кордонах Росії та Австро-Угорщини. Кордон з Польщею дещо згодом мала визначити спеціальна змішана комісія «на основі етнографічних відносин і бажань людности».

За збройну допомогу Німеччини та Австро-Угорщини в боротьбі проти агресії Радянської Росії УНР зобов'язувалася поставити їм до липня 1918 р. значну кількість «хліборобських і промислових лишок», зокрема 1 млн. т збіжжя, круп, м'яса. Інші пункти договору встановлювали дипломатичні відносини між молодю УНР і державами центрального блоку, регулювали обмін військовополоненими, повернення інтернованих цивільних осіб. Сторони взаємно відмовлялися від сплати контрибуцій.

Окрему таємну статтю Брестського миру було укладено між УНР та Австро-Угорщиною. Остання зобов'язувалася поділити Галичину на польську й українську частини і об'єднати українську Галичину з Буковиною в один «коронний край». Проте згодом Австро-Угорщина анулювала цю угоду.

Підписання Брестського миру застало уряд УНР на Волині, яку українські війська визволяли від більшовицьких інтервентів. Центральній Раді необхідна була військова допомога Німеччини й Австро-Угорщини. 12 лютого 1918 р. уряд звернувся з відповідним проханням до цих країн. Через кілька днів на територію УНР увійшла могутня австро-німецька армія — понад 450 тис. чол.

Це надало австро-німецькій допомозі характер окупації. Тим більше, що українські делегати на переговорах у Бресті добивалися, щоб в УНР були направлені Українські січові стрільці та частини, сформовані в Австро-Угорщині і Німеччині з військовополонених українців (30 тис. чол.). Кожен іноземний солдат, який служив в Україні, мав право відправити на батьківщину посилку вагою 12 фунтів.

Українські війська за допомогою німецьких підрозділів розчистили від більшовиків шлях з Житомира на Бердичів і 2 березня 1918 р. ввійшли у Київ. До столиці повернулися Центральна Рада і уряд В.Голубовича.

Через кілька тижнів в Україні не залишилося жодного червоноармійця. Німецькі й австро-угорські війська зайняли всю Україну. Німці розташувалися на півночі УНР, а австро-угорці — на півдні. Центральна Рада та її уряд закликали у відозвах український народ до спокою. Однак широкі верстви українства з недовір'ям зустріли нових окупантів.

УНР за Брест-Литовським договором

НАСЛІД КИ

Договір від 9 лютого 1918 р. врятував Україну від поглинення більшовицькою Росією. Неспроможність УЦР виконувати в повному обсязі господарські статті договору призвели до наростання суперечностей між УЦР і австро-німецьким командуванням в Україні, відтак до падіння демократичної УНР і появи [гетьманського уряду П.Скоропадського](#).

Основні поняття:

Монархізм – політичний напрям, що обстоює монархію як найдосконалішу форму державного управління

Маніфест – урочисте письмове звернення верховної влади з приводу важливої події.

Націоналізація – це перехід з приватної власності у власність держави чи суспільства землі, промисловості тощо

1. Гетьманський переворот

Герб

Прапор

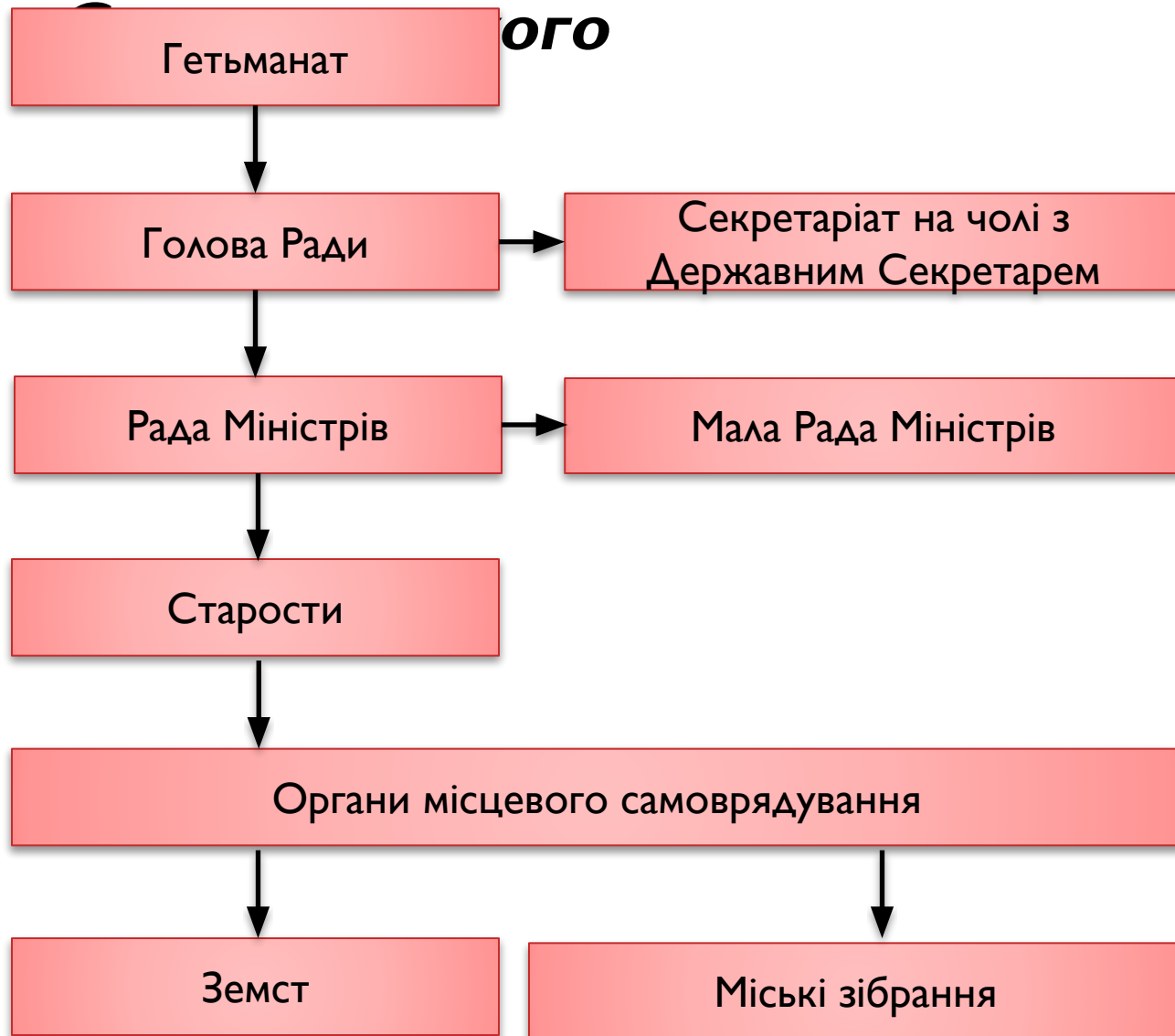
Походив з козацько-старшинського роду Скоропадських.

Офіцер армії Російської імперії. Учасник російсько-японської (1904–1905) та Першої світової воєн (1914–1918).

Гетьман Української Держави (29 квітня — 14 грудня 1918). Один із лідерів та ідеологів монархічного гетьманського руху.

3. Внутрішня та зовнішня політика Української держави і ставлення до неї в суспільстві

Система влади за гетьмана П.

Скоропадський Павло Петрович

Політика

Культура, освіта

Внутрішня

- Відновлено приватну власність на землю;
- Свобода приватної промисловості;
- Відновлення козацьких «вольностей»;
- Закон «Про державне громадянство України»

Зовнішня

- Ратифікація миру в Бресті;
- Договір про мирі співробітництво з Грузією;
- Договір з Румунією про передачу Україні Бессарабії;
- Мирний договір з радянсько. Росією;
- Дипломатичн визнання України тридцятьма державами світу

- Заснування Академії наук;
- Відкриття університету у Києві, Кам'янці-Подільському, Полтаві;
- Відкриття 50 нових українських шкіл;
- Заснування Українського національного архіву,
- ✓ Української національної бібліотеки
- ✓ Українського національного музею,
- ✓ Драмтичного театру,

Українська держава була визнана 30 державами, в Києві розташовувалися постійні представництва 10-ти з них; Україна мала дипломатичні місії в 23 країнах (на рівні послів Німеччина, Туреччина, Болгарія, Швейцарія, Норвегія; дипломатичні представництва Грузії, Азейбарджану, Фінляндії).

Основною проблемою зовнішньої політики Української держави було встановлення державних кордонів. Західні і північні кордони були визначені у Брест-Литовських угодах.

Питання про північно-східні і східні рубежі було відкрите. Уряд ухвалив вважати державним кордоном демаркаційну лінію між українсько-німецькими та більшовицькими військами. Проте планував приєднання усіх земель, що в етнографічному та історичному плані були пов'язані з Україною. У відносинах з новоутвореними державами українська сторона виходила з факту розпаду Російської імперії і визнавала за окремими її частинами, які самовизначились, право на суверенітет.

Кайзер Вільгельм II і гетьман П.Скоропадський (5 вересня 1918 р.)

3. Внутрішня та зовнішня політика Української держави і ставлення до неї в суспільстві

3. Внутрішня та зовнішня політика Української держави і ставлення до неї в суспільстві

3. Внутрішня та зовнішня політика Української держави і ставлення до неї в суспільстві

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (ГЕТЬМАНАТУ)

1. Генерал піхоти. Серпень 1918 р.
2. Козак 2-го полку Сердюцької дивізії. Серпень 1918 р.
3. Старшина 3-го полку Сердюцької дивізії, зимова уніформа. Серпень 1918 р.
4. Кіннотчик 1-ї Козацько-стрілецької (Сірожупанної) дивізії. Червень 1918 р.
5. Козак піхоти. Серпень 1918 р.
6. Старшина, приділений по кінноті. Серпень 1918 р.
7. Старшина флоту. Липень 1918 р.

3. Внутрішня та зовнішня політика Української держави і ставлення до неї в суспільстві

4. Анулювання Брестського миру і наступ військ РСФРР на Україну.

падіння Гетьманату

- Українська Держава гетьмана П. Скоропадського
- Державні утворення, що мали увійти до складу Української Держави на засадах автономії
- Демаркаційна лінія, визначена на переговорах українсько-німецької та радянської делегацій наприкінці травня 1918 р.
- **АНГЕЛ** Райони антигетьманського повстанського руху; прізвища видатних ватажків повстанців
- Відступ повстанських загонів до «нейтральної зони» в липні—серпні 1918 р.
- Боротьба за відновлення УНР
- Початок антигетьманського повстання (16 листопада 1918 р.) і рух військ Директорії
- Біла Церква Місце укладення угоди між представниками Директорії та німецької Великої солдатської ради про нейтралітет (17 листопада 1918 р.)
- Місце вирішальної перемоги військ Директорії над Гетьманським військом (18 листопада 1918 р.)
- Держави, утворені після розпаду Австро-Угорщини в жовтні—листопаді 1918 р.
- **УГОРЩИНА** Територія Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) відповідно до ухвали Української національної ради 19 жовтня 1918 р.
- Львівське повстання (1 листопада 1918 р.); встановлення в місті української влади
- Початок іноземної інтервенції проти України
- «Нейтральна зона», де формувалися українські радянські повстанські дивізії
- Створення Тимчасового робітничо-селянського уряду України (28 листопада 1918 р.) з метою відновлення радянської влади в Україні
- Початок вторгнення в Україну радянських військ у листопаді 1918 р.
- Вторгнення польських військ у Холмщину і Східну Галичину (листопад 1918 р.)
- Окупація румунськими військами Буковини і Трансильванії в листопаді 1918 р.
- Дії флоту Антанти в листопаді—грудні 1918 р.

Опорні поняття і дати

- Опорні поняття:
- ЗУНР;
- День соборності;
- Акт злуки;
- Опорні дати:
- 13.11.1918р. – проголошення ЗУНР;
- 22.01.1919р. – акт злуки (об'єднання) УНР та ЗУНР;

Проголошення Західноукраїнської народної республіки (ЗУНР).

16.10.1918р. – маніфест австрійського уряду про перебудову держави на федеративних засадах

18.10.1918р. – утворення у Львові Української національної ради

01.11.1918р. – початок україно – польської війни

19.10.1918р. – постанова Української національної ради про об'єднання українських земель в Українську державу

11.11.1918р. – утворення уряду – Державного секретаріата на чолі з К. Левицьким.

13.11.1918р. – проголошення ЗУНР

Маніфест Української національної ради

- 19 жовтня УНРадою було прийнято Маніфест, в якому вона проголосила:
«1. Ціла українська етнографічна область в Австро-Угорщині, зокрема Східна Галичина з граничною лінією Сяну з влученням Лемківщини, північно-східна Буковина з містом Чернівці, Стородинець і Серет та українська полоса північно-східної Угорщини — творить одноцільну українську територію.
2. Ся українська національна територія уконституується отсим як Українська держава ...
3. Взивається всі національні меншости ... негайно вислати своїх представників до Української Національної Ради в кількості, відповідуючій їх числу населення.
4. Українська Національна Рада виготовить Конституцію для утвореної сим способом держави на основах: загального, рівного, таємного і безпосереднього права голосування з пропорціональним заступництвом, з правом національно-культурної автономії...»

- ◆ **Чому в I пункті маніфесту зазначалися саме ці землі, які повинні увійти до складу української держави?**
- ◆ **Як передбачалося розв'язати питання національних меншин?**

**Західноукраїнська Народна Республіка.
Польсько-українська війна 1918 – 1919 рр.**

Територія Західноукраїнської Народної Республіки
13 листопада 1918 р.:

- задекларована
- фактична

- Лінії польсько-українського фронту
- у листопаді 1918 р.
 - у січні 1919 р.
 - на початку квітня 1919 р.
 - наприкінці травня 1919 р.
 - ➔ Напрями наступу польських військ
 - Межа румунської окупації на 24 травня 1919 р.
 - ➔ Чортківська офензива Української Галицької армії 7 – 24 червня 1919 р.

- Межа просування УГА на 24 червня
 - Лінії розмежування українських і польських військ за станом на 1 вересня 1919 р.
 - Кордони держав за Сен-Жерменським мирним договором 10 вересня 1919 р.
- МІЖНАРОДНІ СПРОБИ ВРЕГУЛЮВАННЯ
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО КОНФЛІКТУ**
- Лінії розмежування сторін, запропоновані:
- генералом Бартелемі (26 лютого 1919 р.)
 - міністром закордонних справ Великої Британії Керзоном (8 грудня 1919 р.)
 - Сучасний кордон України

Євген Омелянович
Петрушевич

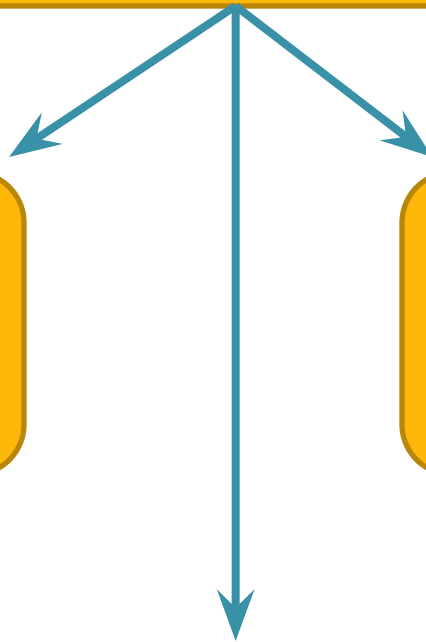
Система управління ЗУНР

Національна Рада
(вищий законодавчий орган влади ЗУНР)

Президент ЗУНР

Державний секретаріат
(уряд ЗУНР)

Органи місцевого управління

Внутрішня політика ЗУНР

- Початок аграрної реформи : земля, яка належала крупним землевласникам (в основному полякам), переходила у власність держави; планувалося наділення землею малоземельних і безземельних селян.
- Збереження законодавства Австро – Угорщини.
- Створення жандармерії та збройних сил – Української Галицької Армії (УГА).
- Уряд ЗУНР придушував виступи робітників і селян, незадоволених політикою уряду.

Міжнародне становище ЗУНР

- Національна Рада висунула свої претензії на Східну Галичину, Лемківщину, північно – західну частину Буковини, Закарпаття. Це загострило відносини ЗУНР з Польщею.
- Польща висунула територіальні претензії до ЗУНР, окупувала частину західноукраїнських земель, а 5 листопада 1918 р. почалася війна Польщі і ЗУНР.
- 21 листопада поляки захопили Львів.

Декларація про об'єднання українських земель в єдину державу.

- 01.12.1918р. – укладення попереднього «Договору про злуку» між ЗУНР та УНР.
- 03.01.1919р. – Українська національна рада затвердила проект договору та направила делегацію з представників Галичини, Буковини та Закарпаття у Київ.
- 22.01.1919р. – проголошення Декларації про об'єднання УНР та ЗУНР (Акт злуки), яку повинні були затвердити Установчі збори.
- **Пригадайте, а яка ситуація складалася для Директорії та ЗУНР на момент укладення Акта злуки?**

«Задзвонили срібні дзвони в Україні,
Аж по світі по широкім стало чути:
«Зустрічайте Воскресіння день! Віднині
Навік – віки Україні вільній бути!»
Зашумів відвічний Київ прапорами,
Розлилась народу повідь по Подолі,
На майдані, на Софійським, з корогвами
Зустрічала Україна свято волі.
Україно, нездоланна вища Мати
Володимира, Богдана і Тараса.
Бог тобі призначив жити, не вмирати,
Бути світові як захист і окраса.»

В.Переяславець. Дзвони в Україні

1. Яке історичне значення мав Акт злуки УНР та ЗУНР?
2. Чи відбулося справжнє об'єднання українських земель в єдину державу?

Україно – польська війна

- Лютий 1919р. – наступ УГА.
- Втручання Антанти в україно – польський конфлікт, початок переговорів.
- Відновлення боєздатності польської армії.
- Травень 1919р. – наступ польської армії.
- На початку червня 1919р. польські війська контролювали майже всю територію Галичини.
- 7 – 28 червня 1919р – Чортківська офензива УГА.
- Перегрупування польських військ під командуванням Ю. Пілсудського. Наступ польських військ.
- 16 – 18 липня 1919 року рештки УГА перейшли р. Збруч.
- Східна Галичина опинилася під польською окупацією

Північна Буковина, Хотинщина, Закарпаття.

- Опрацювати п.2 §20 і визначте:
 1. Які революційні події відбулися в Північній Буковині, Хотинщині, Закарпатті наприкінці 1918р. – на початку 1919р.?
 2. Яка була мета цих революційних виступів?
 3. Які підсумки визвольних змагань в Північній Буковині, Хотинщині, Закарпатті наприкінці 1918р. – на початку 1919р.?

ПОЛЬЩА
загарбання Східної
Галичини;
Рішенням ради Антанти (14.03.1923р.) Сх.Галичина
включена у склад Польщі

Закарпаття за умовами
Сен – Жерменського
договору 10.09.1919р.
включене до складу
ЧЕХО - СЛОВАЧЧИНИ

Північна Буковина за умовами Сен –
Жерменського договору 10.09.1919р.
Включене до складу РУМУНІЇ

**Поглинання
території ЗУНР
різними країнами**

